

Аніщенко О. Неформальна мистецька освіта дорослих у контексті культурно-освітнього простору регіону / Олена Аніщенко // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: матеріали Дев'ятої міжнародної наук.-творч. конф. (21 квітня 2016 р., м. Київ) / за заг. ред. К.І. Станіславської. – К.: НАКККІМ, 2016. – С. 3-5.

Олена АНІЩЕНКО

НЕФОРМАЛЬНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ РЕГІОНУ

На початку ХХІ століття у Україні неформальна освіта дорослих як освітній тренд набуває все більшого поширення. Така освіта здійснюється в освітніх установах або громадських організаціях (клубах, гуртках, центрах та ін.), під час індивідуальних занять з репетитором, тренером й зазвичай не підтверджується наданням офіційно визнаного документа. Відбувається розширення кола провайдерів освітніх послуг з освіти дорослих.

Як відомо, організація будь-якого навчання пов'язана зі створенням умов для його здійснення. Для їх розроблення, аналізу, удосконалення використовуються терміносполуки «освітній простір», «культурно-освітній простір» та ін. У сучасній науковій літературі освітній простір розглядається і як певна система, і як конкретне «місце» вільного розвитку людини, що визначається зв'язками між діяльністю різних освітніх установ, і як осередок реалізації індивідуальних освітніх траєкторій, і як деяка «реальність», утворена на основі взаємовпливу викладання та учіння, перетину й взаємозв'язку субкультур, що взаємодіють (різновікових, різносоціальних, різнопрофільних).

За нашим переконанням, провідну роль у розвитку неформальної мистецької освіти дорослих має відігравати саме культурно-освітній простір регіону. Проектування такого простору дозволяє охопити його цілісність як множинність певних підпросторів і можливостей. Аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що культурно-освітній простір уособлює зумовлений часом спосіб існування, взаємодії, взаємної детермінації освіти і культури, буття

освіти у світі культури, а культури – у сфері освіти. У контексті нашого дослідження такий простір покликаний сприяти відтворенню людського капіталу, інтелектуального потенціалу суспільства для забезпечення сталого розвитку держави через якісну неперервну мистецьку освіту у закладах неформальної освіти шляхом гармонізації їх культурно-освітнього простору на засадах людиновимірності.

В Україні мистецька освіта як художньо-естетичний складник неформальної освіти дорослих зреалізовується у формі навчально-просвітницьких ініціатив, поширених в усіх регіонах, і спрямовується на розвиток додаткових умінь і навичок різних категорій дорослих. Вона вирізняється значною варіативністю. Найбільшого поширення набули музичний, хореографічний, художній, театральний, декоративно-прикладний, цирковий профілі. Неформальна мистецька освіта дорослих здійснюється у будинках культури, університетах / клубах третього віку, музеях, бібліотеках, культурно-просвітницьких / мистецьких центрах, студіях / школах мистецтва, центрах / майстернях ремесел (у т. ч. і при монастирях) та ін. У тренді курси, тренінгові заняття, майстер-класи народних мистецтв і ремесел (писанкарство, гончарство, лялькарство (у т. ч. і трав'яні іграшки), різьбярство, ковальство, свічкаство, народний розпис, валяння, гаптування, гутництво, лозоплетіння та ін.). Значного поширення набули народне пісенне мистецтво, гуртки та творчі об'єднання з навчання гри на інструментах (фортепіано, духових, ударних, клавішних, народних) та вокалу (академічного, народного, естрадного) та ін.

Водночас різні складники неформальної мистецької освіти знаходять відображення майже в усій системі мистецької освіти в Україні, керівництво якою здійснюють державні й громадські органи управління. Йдеться про взаємовплив, тісний взаємозв'язок формальної, неформальної, інформальної освіти дорослих.

Неформальна мистецька освіта сприяє збереженню культурної спадщини держави, формуванню громадянського суспільства шляхом задоволення культурно-освітніх потреб та адаптації різних категорій дорослих до

конкретних виробничих й економічних умов регіону, формування специфічної соціально-економічної поведінки особистості, сприяння саморозвиткові, самореалізації особистості через активну художню діяльність і творче самовираження у галузі мистецтва, набуття індивідуального соціально-художнього досвіду. У контексті зазначеного вище є актуальним організація та проведення практико орієнтованих масових заходів, які об'єднують ініціативи педагогів-практиків, тренерів, науковців, представників місцевих органів влади, неурядових організацій, інституцій сфери культури і мистецтва й усіх бажаючих з метою поширення мистецьких інновацій і підходів з неформальної освіти дорослих, посилення впливу сектора культури на формування місцевої політики, а в подальшому – створення доступної і конкурентоздатної соціально-культурної інфраструктури регіону.